ונאמרו בתורה סתם בגדים ופרט לך הכתוב

באחד מהן צמר ופשתים יאף כל צמר ופשתים

צמר ופשתים דכתב רחמנא ל"ל ש"מ לאפנויי

ואכתי איצטריך סד"א העלאה היא דלא

נפיש הנאתה אבל לבישה דנפיש הנייתה

כל תרי מיני אסר רחמנא יכתב רחמנא

צמר ופשתים א"כ לשתוק קרא מיניה ותיתי

שעמנז שעמנז מהעלאה ותנא דבי ר' ישמעאל

מעמא דכתב רחמנא צמר ופשתים הא לאו

הכי כלאים בציצית ה"א דאסר רחמנא

והכתיב יועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם

ותנא דבי רבי ישמעאל כל בגדים צמר

ופשתים הם ואמר רחמנא עביד ליה תכלת

ותכלת עמרא הוא וממאי דתכלת עמרא

הוא מדשש כיתנא תכלת עמרא הוא

איצטריך סד"א כדרבא ידרבא רמי כתיב

הכנף מין כנף וכתיב צמר ופשתים הא כיצד

"צמר ופשתים פומרין בין במינן בין שלא

במינן ישאר מינין במינן פוטרין שלא במינן

אין פומרין והא תנא דבי רבי ישמעאל לית

ליה דרבא איצמריך סד"א כי דיוקא דרבא

הכנף מין כנף וה"ק רחמנא עביד ליה צמר

לצמר ופשתים לפשתים וכי עבידת צמר

לט:, כ) שבת דף כו: מיר

ג) ודברים כבז, ד) ושמות

כחו, ה) ול"ל לרבות וע׳

תורה אור השלם

1. אֶת חֻקֹּתֵי תִּשְׁמֹרוּ בְּהֶמְתְּךָּ לֹא תַרְבִּיעַ בִּלְאַיִּם שְׁדְךָּ לֹא תַּוְרַע

שַעטְנוּ לא יַעֵלָה עָלֶיף: שַעטְנוּ לא

2. לא תלבש שעטנו

יְּגְיֵּגְי לְהָם צִיצָת עַל כַּנפּי בָגִדיהי בּיִ

ַּיְבֶּבְּ בְגְדֵיהֶם לְדרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכְּנָף פְּתִיל

תַּכֵלַת: במדבר טו לח

גליון הש"ם

תום' ד"ה והא תנא דבי ר"י כו' דהכנף לאו

ריבויא הוא. עיין יומל דף על ע"ב תד"ה ולימל עמרל:

צֶמֶר וּפִשְׁתִים יַחְדָּו:

ובגד כלאים

דברים כב יא 3. דבר אל בני ישראל יא א ב מיי פ"י מהלי כלאים הלי יב ט"ו

סמג לאוין רפג טוש"ע י"ד מי שא סעי א ו: רב ג מיי׳ פ״ג מהל׳ לילית הלכה ב: הלכה ב: ג ד מיי פ"י מהלי כלאים

ה"א סמג לאוין רפג טוש"ע י"ד סי' רצח סעי

יד ה מיי׳ פ״ג מהל' נינית הלכה ה סמג עשין כו טוש"ע א"ח סימן ט סעי :3

מו ו מיי׳ שם (ופ״י מהל׳ כלאים) סמג עשין כו :טוש"ע שם סעיף ג

תוספות ישנים ואפילו מוכרי כסות כו׳.

פירש הקונטרס שאין מתכוונים ול"ג דלר' יהודה קיימינן ואיהו קאמר דבר מסכויו אסור ושבח כן לריך לומו על ואפילו מוכרי כסות בלא שום הנאה [כלל אלא מצטער] ויש דלא גרים ליה: ואי כתב רחמנא לא מלבש. להך לריכותא דלא יעלה אין המקשה לריך כלל דהא להפנאה דאמרי לעיל היינו קרא דלא חלבש דמיניה דרשי? סמוכין אבל מקרא דלא יעלה לא איירי מידי דהא ליח ליה מיניה סמוכין כלל אלא משום לריכיתות דלא תלבש מפרש ואזיל לתאי אנטריך לא יעלה: ומדשש כיתנא תכלת עמרא. פי' דכתיב ומכנסי בד שש משור איוהו דבר העולה בד בבד הוי אומר זה כיסנא: תבלת עמרא או וייל שמא הוא מין אחר דכתיב (יחוקאל מד יו) לא יעלה על הכהנים למר בבאם אל החלר הפנימית. משמע אבל בחלר החילונה יעלה טליהם לחר וחשתט דליכה מינים [אחרים] רק אותם דמפרש אותו הפסוח . למר ופשתים דכתיב פארי פשתים ילבשו ולא יעלה עליהם כו' ועוד י"ל דכתיב בבנדי כהונה ושמוח לה יט) בגדי אהרן ובגדי בניו וא"כ לא אית בהו רק למר יפשחים דבנדים החמורי׳ הם. וא"ת דלמא תכלת הוא פשתים לבוע. וי"ל דח"כ הול"ל שש לבן (ולמר) [ושש] לבוע. (והא דכתיב ארגמו ותולעת שני ל"ל הנבעים יקראו): א) אבל מ"מ קשה דנוכל לומר דשמא ילטרך יחדו לשוע טווי ונח אבל יש לומר כי המדקדק התם בפירוש רש"י ניחא הכא דה"פ התם (מנחות לט. ד"ה קשר) ש"מ קשר העליון דאוריימא הלל"מ וה"פ דאי ס"ד לאו דאוריימא דמי פ"ד נמו דמורייםם המחי אטרין בנת השנויות וברייסות למשרי סדין ביצית אבל מן הסמוכין לא הוה קשה ב) ליה למומא לבדרבא והשאה מחא שפיר הא דקאמר הבא עפיד להו מכלח הבא עפיד להו מכלח העליון דאורייתא ואין לריך למדרש סמוכין כי הלל"מ הוא: צמר לפשמים ופשמים ללמר. וא"ת מנא לן הא דפשתים פערה לנמר התינח נמר לפשתים

דכתיב (במדבר טו לח)

מבדי בתיב ובגד באים וגו'. ההוא קרא דגדילים לא מלית לאפנויי. לאנוסתו של אביו דיליף מסמוכים דלעיל: לא סלכש לאייתורי ולמימר מכדי כחיב פרשת לילית למאי הילכתא כתביה דכולה אילטריך כדדרשינן לקמן (דף ה:) גדילים ארבעה ודרשינן נמי על ד' כנפות ולא על ג' וה' כסותך ולא של אחרים אשר

תכסה בה ס פרט לכסות סומא ולמעט שאין מכסה רובו: אבל לבישה כל תרי מיני אסר

רחמנא. וא"ת אפילו חד מינא ה"א דאסור ובלבד שיהא שוע טווי ונוז וי"ל דשעטנז משמע נמי תערונות: אם כן לשתוק קרא מיניה ותיתי שעמנו שעמנו מהעלא'. וא"ת בפ' במה מדליקין (שנת כו: ושס) קאמר רב פפא אף כל למר ופשתים דהאמר רבי ישמעאל לאיתויי כלאים וקאמר התם דהא דרב פפא בדותא היא דכלאים למר ופשתים בהדיא כתב בהו ומאי קושיא והא אינטריך אף כל לאפנויי נמר ופשתים כדהאמר הכח וי"ל דבמסקנה דנפקה לן הפנאה לרבנן משעטנו לר' ישמעאל נמי תיפוק מהתם ותו לא אינטריך אף כל לאפנויי למר ופשתים דכלאים: וח״ת דבי ר' ישמעאל ובו'. וח״ת

בלא תנא דבי ר׳ ישמעאל נמי יוכל לדקדק דבגדים משמע כל בגדים דלכולהו אמר רחמנא עביד להו תכלת אלמא בבגדי פשתן נמי שרי תכלת וכ"ת דה"א דלאו אכולהו אמר רחמנא דליעבד תכלת השתא נמי נימא דאלמר דוקא אמר רחמנא דליעבד תכלת ולא הפשתים וי"ל דודאי אי לאו תנא דבי רבי ישמעאל ה"א (א) דשאר מיני אמר רחמנא דליעבד תכלת ולה הפשתים הבל לתנא דבי רבי ישמעאל דכל בגדים למר ופשתים משמע דאתרוייהו קאי דאפי׳ נימא בעלמא דבגד הוי או למר או פשתים הכא בגדיהם כתב דמשמע תרי: ואמר רחמנא עביד להו תכלת. וא"ת והיכי משמע מהכא דשרי כלאים בנינית נימא דעביד להו תכלת בלא שוע טווי ונוז וי"ל דחוטי לילית בעינן שיהא שוע טווי ונוז דדריש בספרי פתיל תכלת טווי ושזור וה״ה שוע דבעינן ויליף התם לבן מתכלת וסתם בגדים שלהן היו נמי שוע טווי וגם נוזין פירוש שזורים כמו שפי׳ ר״ת לקמן (ד׳ ה: ד״ה עד) נוז שזורי היינו שזורים בסוף הטלית מהום הנחת לילית כדאמרינו בריש המוצא תפילין (עירובין נו:) ודלמא אדעתא דשיפתא דגלימא עייפינהו

שעטנו למה לי שמע מינה לאפנויי. ולמדרש סמוכים: ואפי' מוכרי כסות. שאין מתכוונים להנאת חימום: למר ופשתים למה לי. אי לאשמועינן דכלאים למר ופשתים הוא דקאסר לא לריך דמכדי בכלאים כתיב בגד ותנא דבי ר׳ ישמעאל כו׳: באחד מהם. גבי נגעים בבגד למר ש"מ לאפנויי וגבי ציצית נמי איבעית אימא או בבגד פשתים (ויקרא יג): ואכתי משום דמוכח ואיבעית אימא משום דמופנה אילטריך. למכתב למר ופשתים הכא איבעית אימא משום דמוכח דא"כ לכתביה גבי לבישה ואע"ג דכתיב בגד בהעלאה רחמנא גבי פרשת ציצית למאי הלכתא דמשמע למר ופשתים דק"ד כו': כתביה הכא ואיבעית אימא משום דמופנה וחנא דבי רבי ישמעאל. דילפינן מכדי כתב יובגד כלאים שעמנו לא יעלה אליביה כלאים בציצית מדאייתר צמר עליך 2 לא תלבש שעטנז ל"ל ש"מ לאפנויי הני מצרך צריכי דאי כתב רחמנא לא יעלה עליך הוֹה אמינא כל דרך העלאה אסר רחמנא ואפילו מוכרי כסות כתב רחמנא לא תלבש שעמנו ידומיא דלבישה דאית ביה הנאה ואי כתב רחמנא לא תלבש ה"א דוקא לבישה דנפיש הנייתה אבל העלאה לא יכתב רחמנא לא יעלה עליך א"כ לכתוב רחמנא לא תלבש שעמנז צמר ופשתים למה לי מכדי כתב ובגד כלאים שעמנז לא יעלה עליך יותנא דבי רבי ישמעאל הואיל

ופשתים למיסמכיה לגדילים תעשה לךם: טעמא דכתב רחמנא כו' כל בגדים למר ופשתים הם. והחי בגדיהם דלילית משמע בין של למר בין של פשתים ואמר רחמנא עביד תכלת נמי לפשתים: ותכלת עמרא. מדשש כיתנה דכתי' (שמות לט) מכנסי בל שם משזר ובל היינו פשחים כדמפרש בבה לו כ"ג במסכת יומה (דף עא:) בד דבר העולה בד בבד תכלת עמרא וכן שאר לבעים האמורים בבגדי כהונה ארגמן ותולעת שנידי שאין בגדי כהונה אלא מצמר ופשתים דכתיב בספר יחזהאל (מד) ביוה"כ בגדי פשתים ילבשו ולא יעלה עליהם למר ש"מ שעבודות החילונות יש בהם למר עם פשתן ולא

רחמנא למר ופשתים הוה דרשי׳ הכנף

מין כנף כרבא למימר דלבגד פשתים

עשה פשתן וללמר עשה למר ולבעיה

תכלת אבל כלאים לא קמ"ל דרשא

דסמוכין דאפילו כלאים וחכי הוי

מסקנא דמילתא אלא דקא מפרש

ואזיל מילמי׳ דרבא: כמיב הכנף. עשה

לילית ממין הכנף ואם טלית של משי

עשה לילית של משי וכתיב למר

ופשתים גדילים תעשה לך דמשמע

עשה לילית מלמר ופשתים: והא תנא

דבי ר' ישמעאל לית ליה דרבא. דדריש

הכנף מין כנף דהא לתנא דבי רבי

ישמעאל טלית של שאר מינין אינה

חייבת בלילית דהא בגד כתיב ותנא

דבי רבי ישמעאל קאמר כל בגד למר

ופשתים: חילטריך. למר ופשתים

אע"ג דלא דריש תנא דבי ר' ישמעאל

מין כנף לשאר מינין: סד"א. לגבי

טלית של למר ופשתים דריש כי

הגהות הב"ח (h) תום' ד"ה ותנא וכו' ה"א דאשאר מיני' אמר מין אחר ומדמפרש קרא שש באחד מן בחמנה: המינין שמע מינה שאר המינין למר היו: סד"ח כדרבת. אי לא כתב

מוסף רש"י

הואיל ונאמרו בתורה בגדים. מת, דכתיב בטומאת שרלים או בגד או עור, ובמת וכל בגד וכל כלי עור, וכן בעכבת זרע וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת לגליהס (שבת כו:). ופרט לד הכחוב באחד מהז צמר ופשתים. בטומאת נגעים כלל תחלה ואח״כ פרנו. והבנד כי יהיה בו נגע לרעת כלל, בבגד למר כו׳ פרט, אף כל בגדים ילפינן במה דייו אב דאינו החחומים ילינו דהוא בנין ילינו דהוא בנין אלא למר ופשתים (שם). כתיב הכנף. דהאי כנף קרא יתירא הוא, דהא כתיב על כנפי בגדיהם, והוה ליה למכתב ונתנו על בו:). מין כנף. מין הטלית יהא הציצית. דהכי משמע לינית של כנף תהא, ואם של משי הוא, נינית של משי פוטר נה (שם). וכתיב צמר ופשתים. גדיליס תעשה לך, דמשמע נמי

מהן מעשה (שם).

לצמר צבעיה אבל צמר לפשתים ופשתים דיוקא דרבא דדרים לילית מין כנף: לצמר לא כתב רחמנא צמר ופשתים אבל קשיא דאכתי נימא דאמר רחמנא והכי חמר רחמנת כו'. קמ"ל דרשת דאפילו צמר לפשתים ופשתים לצמר דסמוכין למישרי כלחים בלילית: לעביד להו תכלת בלא קשירה דלא תינח הוי כלאים דתוכף תכיפה אחת אין חיבור ובמנחות (דף לט.) דקדק דקשר עליון דאורייתא מדשרי רחמנא כלאים בלילית ושמעתי בשם ר"י קלנו" דע"כ אמר רחמנא ליעביד להו תכלת בענין דהוי כלאים דאי דוקא בלא כלאים א"כ לישתוק קרא מיחדו ומדאמר רחמנא עביד להו תכלת ידעי דתוכף תכיפה אחת אינו חיבור אלא ודאי בענין דהוי כלאים אמר רחמנא ליעביד תכלת ולא שמעינן להו מהכא מידי אי תוכף תכיפה אחת חיבור אי לא להכי אינטריך יחדו או: ותכלת עמרא הוא. לא היה לריך לכך דבין הוא כיתנא ובין הוא עמרא יכול לדקדק דכלאים בלילית שרי דאמר רחמנא לבגדיהם דהוו למר ופשתים ליעביד תכלת שהוא או כיתנא או עמרא שאין בבגדי כהונה אלא למר ופשתים מדכתב בהו בגדיהם אלא האמת אומר: בדשש ביתנא תבלת עמרא. וליכא למימר דמכלת נמי כיתנא אלא לבוע הוא מכלת וארגמן וחולעת שני עמרא דסברא הוא דכל הלבועים מין אחד הוא מדלא חילק בהן אלא בלבע: מלקא דעתך אמינא כדרבא. לאו דוקא דרבא איירי בתר דכתיב

למר ופשתים והשתא איירי אי לא כתב למר ופשתים אלא כלומר כדיוקא דרבא וה״ק קרא ועשו להם לילית על כנפי בגדיהם דלבגדיהם שהם למר ופשתים עביד לילית אבל תכלת דבתר הכי לא קאי אבגדים אלא אהכנף מין כנף והמקשה דפריך והא תנא דבי ר' ישמעאל לית ליה דרבא וסבור דכרבא ממש קאמר היה יכול להקשות והא רבא לבתר דכתיב למר ופשמים קאמר: דהא תנא דבי ד' ישמעאל דית דיה דרבא. דליכא למימר דמהכנף מרבה שאר בגדים כדאשכחן בפ' במה מדליקין (שבת כז. ושם) דמרבה שאר בגדים גבי שרלים מאו בגד °דהכנף לאו ריבויא הוא: **ואפידן צ**מר דפשתים ופשתים דצמר. משמע הכא דמנא דבי ר' ישמעאל לית ליה דרבא וקשה דבפ' במה מדליקין (ג"ז שם) קאמר הש"ם הדר ביה רבא מההיא וסבר דאף כל לאמויי שרלים וסבר שפיר כתנא דבי ר' ישמעאל ול"ל דסוגיא דהכת כר"נ בר ינחק דהתם דקתי תף כל לתימויי נינית ת"כ הוי דלת כרבת: דאפילן צמר לפשתן ופשתן לצמר בו'. נרתה דתפילו שני חוטין לבן של למר שרי בפשחים כדאמר במנחות אף על גב דאפשר במינו כדקאמר התם מגו דתכלת פטרה לבן נמי פוטר ולבן

ונתנו על נינית הכנף פחיל תכלת ותכלת עמרא הוא וסברא הוא שאם יש לו של יש לו מברא הוא שאם יש לו בנדר הוא שאם יש לו בנדר היינו למר לפשתים אבל פשתים לצמר מנין הלא יכול לעשות חכלת דהיינו למר לצמר. וי"ל כדקאמריטן במנחות (לט:) דלבן פטר דמגו דחכלת פטר לבן נמי פטר אע"ג דבקרא במדר לשתים אבל פשתים לצמר: (אלא לרבט מנא להו) [איצטריך סק"א כדרבא] אית דגרסי אלא כי אלצטריך קרא לכדרבא כלומר לעולם כדקאמרת דצמר ופשתים כמוב תכלת כמו כן נימא מגו דלמר פטר לפשתים ואים כמו כן פטר פשתים לצמר: (אלא לרבט מנא להו)